

1957 Soikkeli

Pekariin Lainsääd.

Vidi

ly

W

W

S u o m e n P a n k i n J o h t o k u n n a l l e

Samalla kun oheistan matkakertomukseni vaihtovirkailijana olostani Norges Bankissa 15.2.-15.4.1957, haluan esittää Johtokunnalle parhaat kiitokseni, että minulle tarjoutui tilaisuus tähän opintomatkkaan.

Helsingissä, toukokuun 8 pnä 1957.

Osmo Soikkeli

Osmo Soikkeli

Ylim.kirjanpitäjä

Matkakertomus virkailijavaihdosta Norges Bankissa

15.2.-15.4.1957.

Huolimatta siitä, että olin jo yhdeksäs Norges Bankiin lähetetyistä vaihtovirkailijoista, ei isäntien taholta näyttänyt olevan minkäänlaisia väsymisen tai kyllästymisen merkkejä heidän opastaessaan minua pankin toiminnassa. Päinvastoin osoitettiin joka taholla aina mitä suurinta avuliaisuutta ja ystävällisyyttä silloinkin, kun halusin jostakin asiasta saada tarkempia selvityksiä tai lisäaineistoa, kuin mitä esillä olevat asiat kulloinkin saattoivat tarjota.

Ohjelma oli järjestetty Norges Bankin taholta vaihtovirkailijoille siten, että meillä oli tilaisuus tutustua paitsi pankkiteknillisiin asioihin myöskin Norjan tämänhetkiseen taloudelliseen tilanteeseen ja elinkeinoelämään. Näistä viimeksi mainituista asioista ja Norges Bankin historiasta henkilökunnanpäällikkö esitti katsauksia muutaman ensimmäisen päivän aikana, ennenkuin aloitimme varsinaisen tutustumisen pankkiin sen eri osastoilla. Henkilökunnanpäällikön selostukset olivat omiaan luomaan heti alussa vankan pohjan kokonaiskäsityksen saamiseksi asioista.

Töitten seuraaminen kullakin osastolla saattoi ajan niukuuden vuoksi kestää yleensä vain 4 - 6 päivää. Valuuttaosastoon

minulla oli kuitenkin tilaisuus perehtyä hieman pitemmän aikaa, joten valuutta-asioista saatoinkin saada perusteellisimmat tiedot. Uudella osastolla ensimmäisen päivän aikana osaston esimies tai hänen määräämänsä henkilö teki selkoa käsiteltävistä asioista ja niihin liittyvistä seikoista. Seuraavina päivinä tutustuttiin siten tarkemmin yksityiskohtiin kutakin asiaa hoitavien henkilöitten johdolla.

Norges Bank järjesti vaihtovirkailijoille myös viikon kestävän kiertomatkan maaseudulle. Tällöin saimme tutustua pankin Skienin haarakonttoriin, joihinkin liikepankkeihin sekä useisiin voima- ja teollisuuslaitoksiin matkan varrella m.m. Norsk Hydroon sekä Porsgrunnissa että Rjukassa. Viimeksi mainitussa paikassa viivymme kolme päivää, jolloin vietimme suurimman osan ajasta hiihtäen tuntureilla. Henkilökunnanpäällikkö seurasi matkalla mukana isäntänä. Hänen erinomainen reittimme varrella olleitten paikkakuntien ja niiden elinkeinoelämän tuntemuksensa teki mahdolliseksi sen, että matkasta muodostui meille vieraille kaikin puolin sangen antoisa ja mielenkiintoinen.

Vaikka pankkiteknillisesti Norges Bank on jossain suhteessa vanhanaikaisempi ja toimintamuodoissaan hieman erilainen kuin Suomen Pankki, on joka tapauksessa ollut erittäin hedelmällistä saada perehtyä sikäläisen pankin toimintaan ja samalla tehdä vertailuja kahden pankkien pankin välillä. Enkä suinkaan pidä vähiten arvossa sitä, että minulla on ollut tilaisuus solmia suhteita sikäläisiin kollegoihini ja saada vaihtaa ajatuksia heidän kanssaan

pankkialaan liittyvistä kysymyksistä.

En ryhdy selvittämään tässä yksityiskohdittain eri osastojen toimintaa, koska edeltäjäni ovat tehneet sen jo varsin tarkoin. Saanen kuitenkin kertoa viimeaikaisista matkavaluuttamääräyksistä sekä virkailijoille tarkoitetuista kursseista.

Matkavaluutan myöntäminen ja myynti.

Maaliskuussa 1957 voimaan tulleitten määräysten mukaan saadaan matkavaluuttaa ostaa ja käyttää seuraavasti:

16 vuotta täyttänyt valuuttakansalainen voi ostaa Nkr 1.500:- vasta-arvolla matkavaluuttaa kalenterivuodessa kaikkiin Euroopan maihin sekä USA:han ja Kanadaan. Määrä voidaan jakaa useampien matkojen osalle ja eri valuuttoihin. Alle 16 vuotiaat henkilöt saavat ostaa valuuttaa Nkr 350:- vasta-arvolla.

Henkilöille, joilla on ulkolainen passi, voidaan myydä valuuttaa Nkr 1.500:- vasta-arvolla, jos he pystyvät esittämään tarpeelliset todisteet siitä, että ovat asuneet vakinaisesti Norjassa viimeiset 2 vuotta tai jos asianomainen on naimisissa valuuttakansalaisen kanssa.

Matkavaluuttaa voidaan ostaa ainoastaan voimassa olevaan passiin tehtävää merkintää vastaan, jos passista ilmenee, että sallittua matkavaluuttaa ei ole käytetty saman kalenterivuoden aikana. Matkavaluuttaa voidaan kuitenkin myydä seuraavaksi kalenterivuodeksi joulukuun 20 päivästä lähtien. Matkavaluutan ostoon Suomeen, Ruotsiin, Tanskaan ja Islantiin, joihin passipakko on postettu, voidaan myöskin käyttää vanhentunutta passia edellytyksellä, että se on annettu 8. toukokuuta 1945 jälkeen, eikä sitä ole mitätöity. Siis ilman passiin tehtävää merkintää matkavaluuttaa ei voida ostaa myöskään Poh-

joismaihin. Alle 16 vuotiaitten henkilöiden valuutanostosta tehdään merkintö hänen omaan tai vanhempiensa passiin. Viimeksi mainitussa tapauksessa vain silloin, kun valuuttaa myydään samanaikaisesti myös vanhemmille.

Sallittua valuuttamäärää voidaan käyttää vapaasti yhteen tai useampaan matkaan, joka on alkanut vähintään 3 kuukautta sen jälkeen, kun valuutta on ostettu. Mahdollinen käyttämätön valuutta on myytävä takaisin pankille kotimaahan saavuttaessa.

Myytäessä valuuttaa takaisin voidaan siitä vaatia merkintä passiin. Täten on saman kalenterivuoden aikana oikeus ostaa vastaava määrä edellytyksellä, että takaisinmyynti on tapahtunut saman vuoden kuluessa kuin valuutta on ostettu.

Varsinaisen matkavaluutan lisäksi voidaan saada valuuttaa seuraavissa tapauksissa:

1. Välttämättömiä liikematkoja varten on mahdollisuus ostaa valuuttaa USA:han ja Kanadaan \$ 30:- ja muihin maihin Nkr 150:- vasta-arvolla päivää kohti. Nämä määrät voidaan ostaa pankeista, joilla on valuutanmyyntioikeus, käyttämällä tätä varten tarkoitettua valuutta-anomuslomaketta, mutta haluttaessa ostaa enemmän kuin mainitut määrät, on anomus toimitettava Norges Bankiin ratkaistavaksi.

Valuutanmyynti merkitään matkustajan passiin. Matkoihin Pohjoismaihin passin puuttuessa voidaan antaa liikevaluutan vientiä varten erikoinen vientilupa.

Valuuttakansalaiselle, joka on jo ulkomailla, voidaan siirtää valuuttaa ulkolaisen pankin kautta, kun anoja voi todistaa olevansa

oikeutettu kyseisen valuutan ostoon. Näin myydyistä valuuttamääris-
tä tehdään asianomaisen passiin merkintä hänen kotimaahan palattu-
aan. Tämä koskee sekä matka- että liikevaluuttaa.

2. Ulkomailla opiskeleva henkilö saa ostaa Nkr 700:- vasta-
arvolla valuuttaa kuukautta kohti esittämällä korkeakoulun tai muun
oppilaitoksen todistuksen opiskelusta kyseisessä laitoksessa. Li-
säksi myydään valuuttaa opiskeluvälineitten ostoa ja kurssimaksuja
varten.

3. Ulkomailla terveyttään hoitavalle voidaan myöntää korkein-
taan Nkr 2.000:- vasta-arvolla valuuttaa. Anomukseen, joka on lä-
hetettävä Norges Bankin hyväksyttäväksi, on liitettävä lääkärinto-
distus ulkomaisen hoidon tarpeellisuudesta.

4. Pankit, joilla on valuutanmyyntioikeus, voivat myydä va-
luuttaa Nkr 500:- arvosta lääkäri-, hammaslääkäri- ja sairaalaku-
luihin, jotka ovat aiheutuneet sattuneen sairauden vuoksi ulkomaan-
matkan aikana. Määrä voidaan kuitenkin siirtää vain suoraan maksun
saajalle esitettyä alkuperäistä laskua vastaan.

5. Matkavaluutan lisäksi on oikeus ostaa valuuttaa Nkr 200:-
vasta-arvolla osallistuttaessa kongressiin, joka on yhteydessä am-
mattiin tai elinkeinon harjoittamiseen.

6. Bensiinivaluuttaa myydään turisti- ja liikematkoja varten
käytettäessä omaa kulkuneuvoa seuraavasti:

a. Liikematkoihin saa ostaa Nkr 30:- päivää kohti autoa var-
ten ja Nkr 15:- moottoripyörää varten.

b. Turistimatkoihin voi ostaa Nkr 250:- kalenterivuodessa

autoa varten ja Nkr 125:- moottoripyörää varten.

Mainittuja valuuttamääriä ostettaessa on esitettävä, katsastustodistus, ajokortti ja passi.

7. Seuramatkoja saavat norjalaiset matkatoimistot järjestää anomatta Norges Bankilta lupaa. Autokulujen peittämiseksi saavat ne ostaa valuuttaa, mutta majoitus- ja ruokailukuluihin menevät erät vähennetään kuitenkin matkustajien omasta matkavaluuttakiintiöstä. Matkatoimistot saavat seuramatkoihin osallistuvia varten ostaa Nkr 25:- henkeä kohti päivässä. Matka on rajoitettu kuitenkin vain kymmeneksi päiväksi. Matkatoimiston on liitettävä valuutta-anomukseensa matkasuunnitelma, matkustajaluettelo sekä osanottajien passit, joihin merkitään näin myydyt valuuttamäärät.

8. Matkalippuja ulkomaille norjalaiset saavat ostaa vapaasti matkatoimistoista, samoin kuin OEEC-maiden kansalaiset toisiin OEEC-maihin.

Norges Bankin virkailijoille järjestettävistä
kursseista.

Norges Bankin johtokunnan aloitteesta on tarkoituksena järjestää pankin virkailijoille kursseja. Ajatuksen alkuunpanijana on ollut pääjohtaja Erik Brofoss, joka tulee osallistumaan myöskin hyvin aktiivisesti kurssitoimintaan luennoimalla siellä ja johtamalla yhteisiä keskusteluja. Ensimmäinen kaksi viikkoa kestävä kurssi pidetään kuluvan toukokuun aikana jossakin turistihotellissa. Noin 30 osanottajaa valitaan sinne hakemusten perusteella. Pankki tulee puolestaan suorittamaan osallistujien kaikki kurssiin liittyvät kulut.

Kurssin tarkoituksena on lisätä virkailijoitten tuntemusta pankin toiminnasta ja asemasta maan taloudessa. Näin toivotaan voitavan antaa osanottajille uusia virikkeitä ja lisätä käsitystä pankin eri tehtävistä ja aikaansaada harrastusta niitä kohtaan. Samalla halutaan yhdessäolon aikana yrittää luoda ympäristö, joka tulisi vaikuttamaan kehittävästi henkilökohtaisen kosketuksen avulla virkailijoiden ja johtohenkilöiden välisiin suhteisiin.

Paitsi päivittäisiä luentoja, joita pitävät eri asiantuntijat sekä pankista että pankin ulkopuolelta, on tarkoitus antaa huomattava sija keskusteluille pienissä ryhmissä, joissa on oma puheenjohtajansa ja sihteerinsä ja näiden ryhmien välillä käydään sitten yhteiskeskusteluja. Pohdinnan aiheena tulevat luonnollisesti olemaan aktueellit sisä- ja ulkopoliittiset talousongelmat sekä ra-

hapoliittiset kysymykset, jotka kuuluvat Norges Bankin piiriin.

Näissä keskusteluissa ei odoteta saatavan ratkaisuja esillä oleviin kysymyksiin lopullisesti, mutta ennen kaikkea halutaan herättää mielenkiintoa kyseisiin aiheisiin ja lisätä keskustelu- ja ryhmätyötekniikkaa.